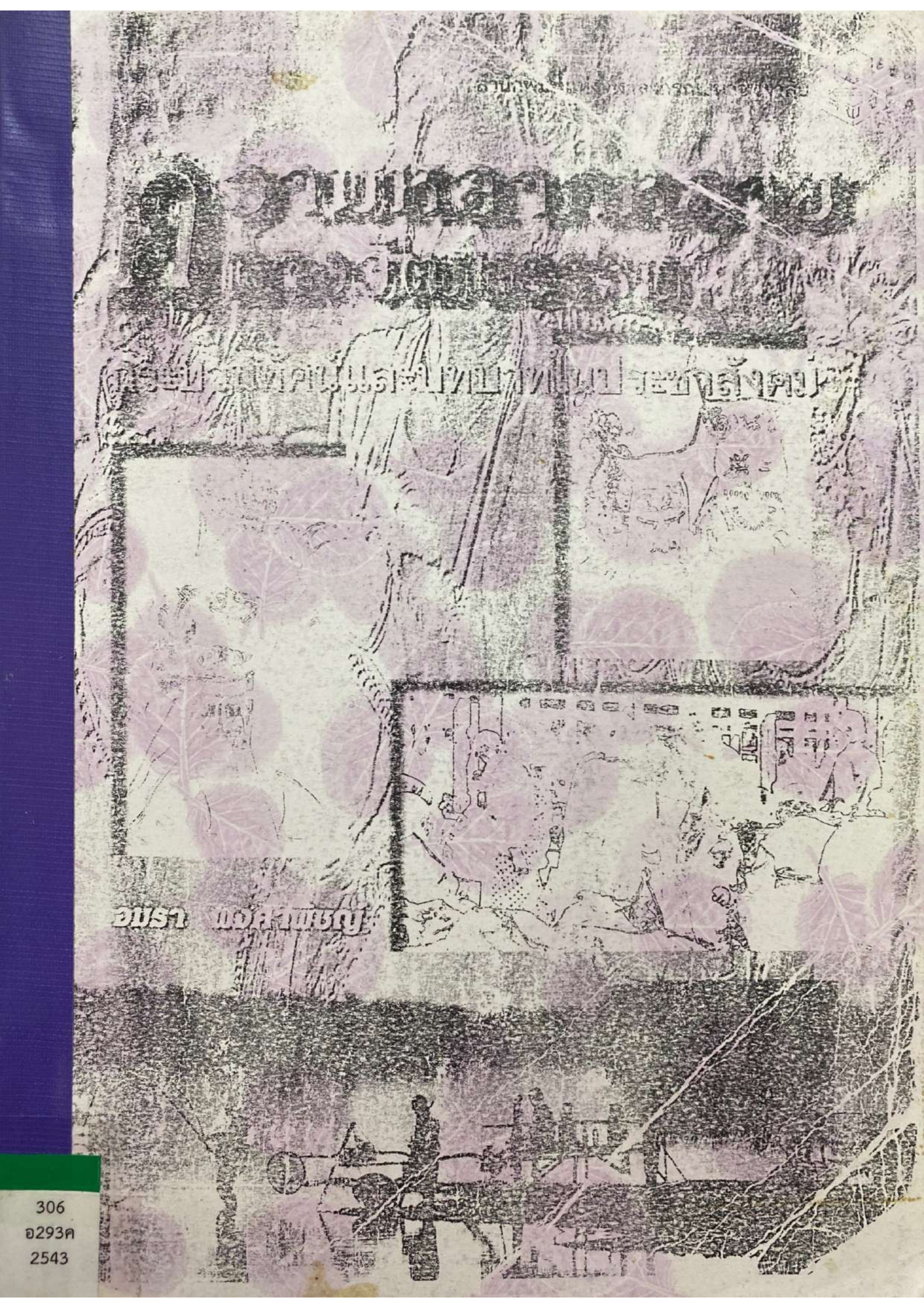

306 2543

306
๑293ค
2543

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ภาค 1

กระบวนการทัศน์เรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรม :

ทฤษฎีและวิธีวิทยา 3

บทที่ 1

จุดกำเนิด วิวัฒนาการ และการแพร่กระจายวัฒนธรรม 5

ความนำ 5

แนวคิดวิวัฒนาการ 8

แนวคิดการแพร่กระจายวัฒนธรรม 10

ความหมายของ “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
และการแพร่กระจายวัฒนธรรม” 11

ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม 15

1. การปรับตัว (adaptation) 16

2. การสังสรรค์ทางวัฒนธรรม

หรือการผสมผสานทางวัฒนธรรม (acculturation)

และการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (assimilation) 18

3. บูรณาการทางวัฒนธรรม (cultural integration) 19

4. ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (cultural conflict)	21
การพิจารณาเรื่องประวัติศาสตร์ ศูนย์กลางวัฒนธรรม	
และการแพร่กระจายวัฒนธรรมในเอเชียอาคเนย์	22
1. ประวัติศาสตร์อาณาจักร	22
2. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	26
3. การศึกษาเรื่องชนชาติและชาติพันธุ์ในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	28
สรุป	32

บทที่ 2

แนวคิดวัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาชาวบ้าน	35
ความนำ	35
แนวคิดโครงสร้างพื้นฐานของระบบคิด	38
1. การศึกษาแนวคิดชนวิทยา	39
2. การศึกษาโครงสร้างพื้นฐานของระบบคิดสำนักฝรั่งเศส	41
3. การศึกษาระบบคิดจากภาษาแนวนิรุกติศาสตร์	
และแนวภาษาศาสตร์	43
4. การศึกษาระบบคิดโดยวิเคราะห์ความหมายในวัฒนธรรม	50
การศึกษาวิธีคิดของคนไทย	55
1. การศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและคติชนวิทยา	55
2. การศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	56
3. การศึกษาระบบคิดของคนไทยเชิงความหมาย	
และสัญลักษณ์	58
สรุป	61

บทที่ 3

แนวคิดวัฒนธรรมกับอำนาจ และวัฒนธรรมกับการพัฒนา	63
ความนำ	63
แนวคิดเรื่อง “วัฒนธรรม” “ภูมิปัญญา” หรือ “ความรู้”	
และโครงสร้างอำนาจ	64
1. การศึกษาวัฒนธรรมและโครงสร้างอำนาจ	65
2. ศึกษา “วัฒนธรรม” “ความรู้” และ “อำนาจ”	
ตามทฤษฎี ระบบและการพัฒนาแนวทุนนิยม	67
3. การศึกษา “วัฒนธรรม” และ “อำนาจ”	
ตามทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory)	69
4. การศึกษาวัฒนธรรมและโครงสร้างอำนาจหญิงชาย	72
แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมและระบอบการปกครอง	75
1. การใช้วัฒนธรรมเพื่ออุดมการณ์สร้างชาติ	75
2. การใช้วัฒนธรรมสร้างอาณานิคม	77
3. วัฒนธรรมและสงครามเย็น	79
แนวคิดเรื่องธรรมรัฐ (governance) ประชาสังคม (civil society)	
และความหลากหลายทางวัฒนธรรม	82
1. ความซับซ้อน ความหลากหลาย และพลวัตในสังคมปัจจุบัน	82
2. บทบาทขององค์กรสังคมและประชาสังคม	84
สรุป	87

ภาค 2

การพัฒนาและผลกระทบทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม	89
--	----

บทที่ 4

อุดมการณ์การพัฒนาและการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม	95
--	----

ความนำ	95
--------	----

 การศึกษา “โลกทัศน์” “ค่านิยม” และ “อุดมการณ์”

ในสังคมไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน	96
------------------------------	----

1. การขยายตัวของอุดมการณ์ทุนนิยมชาตินิยม
 และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในสาขาเกษตร
 และอุตสาหกรรม

102

การปรับตัวของข้าราชการและพ่อค้า	107
---------------------------------	-----

การปรับตัวของชาวบ้าน	111
----------------------	-----

2. การตอบสนองนโยบายพัฒนาของรัฐ
 และการต่อต้านอำนาจรัฐ

114

3. การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

122

สรุป	131
------	-----

บทที่ 5

ปฏิสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมในบริบทสังคมไทย	135
--	-----

ความนำ	135
--------	-----

กำเนิดความคิดเรื่องกลุ่มพันธุ์และชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย	137
---	-----

ความสัมพันธ์ระหว่าง “คนไทย” และ “คนอื่น”	143
--	-----

1. คนจีนเปลี่ยนจากชนกลุ่มน้อยมาเป็นชนกลุ่มใหญ่

143

2. ทวีลักษณะในกลุ่มคนลาว คนเขมร และกลุ่มชาติพันธุ์ในอีสาน	153
3. คนไทยญวน : กระบวนการทวีลักษณะที่ยังไม่สมบูรณ์	167
4. คนไทยมุสลิม : ทวีลักษณะที่ต้องยอมรับความแตกต่าง	174
5. ชาวเขาในสองทศนะ	180
สรุป	200

บทที่ 6

ปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมกับงานพัฒนาและองค์กรประชาสังคม 207

ความนำ	207
--------	-----

แนวคิดเรื่องบทบาทขององค์กรประชาสังคมกับงานวัฒนธรรม	208
--	-----

1. องค์กรประชาสังคมกับระบบการปกครอง 208
2. องค์กรประชาสังคมและสวัสดิการของรัฐ 209
3. องค์กรประชาสังคมและความหลากหลายทางวัฒนธรรม 209

การพัฒนาและงานของรัฐด้านสวัสดิการสังคม	210
--	-----

1. การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 - 3 ตามแนวคิดแพร่กระจายเทคโนโลยี การแพร่กระจายวัฒนธรรมตะวันตกและความทันสมัยแบบตะวันตก (Diffusion of Technology/Westernization/Modernization) ที่ให้ความสำคัญด้านสวัสดิการสังคมที่มีกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก 212
2. การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 - 6 ตามแนวคิดพึ่งตนเอง (Self-Reliance) และการมีส่วนร่วม (Participation) ซึ่งนำไปสู่กระบวนการท้องถิ่นนิยม (localization) 216
3. การพัฒนาประชาสังคม (Civil Society) 222

บทบาทองค์กรประชาสังคมด้านวัฒนธรรมและสวัสดิการสังคม	224
1. ก่อน พ.ศ. 2485	224
2. พ.ศ. 2485 - 2516	227
3. พ.ศ. 2516 - 2519	229
4. พ.ศ. 2519 - 2523 - ปัจจุบัน	230
องค์กรประชาสังคมในปัจจุบันและอนาคต	233
สรุป	245

บทที่ 7

บทสังท้าย : บทเรียนจากอดีต	249
บทเรียนจากอุดมการณ์แนวนิยมและผลกระทบต่อวัฒนธรรม	250
บทเรียนจากอุดมการณ์ชาตินิยมและผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์	252
บทเรียนจากบทบาทขององค์กรประชาสังคม	
ในการดูแลเรื่องการพัฒนาและผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม	253

บรรณานุกรม	255
------------	-----